VIIKONVAIHDE

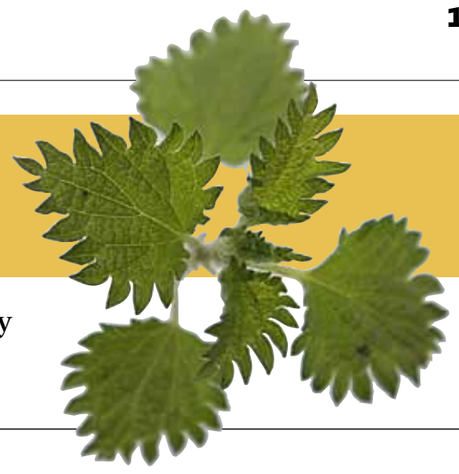

Suosittu kanava. Järviradio kasvattaa kuulijakuuntaansa myös netissä. Kuuntelu onnistuu vaikkapa kännykällä. Sivu 15

Gluteenitonta leipää. Eila Alho ja Mari Haavisto perustivat allergisia palvelevan leipomon. Sivu 14

Villiyrttien paluu. Luonnosta löytyy monenlaista syötäväksi kelpaavaa, mutta kasvit on syytä tuntea. Sivu 17

JAANA KANKAANPÄÄ

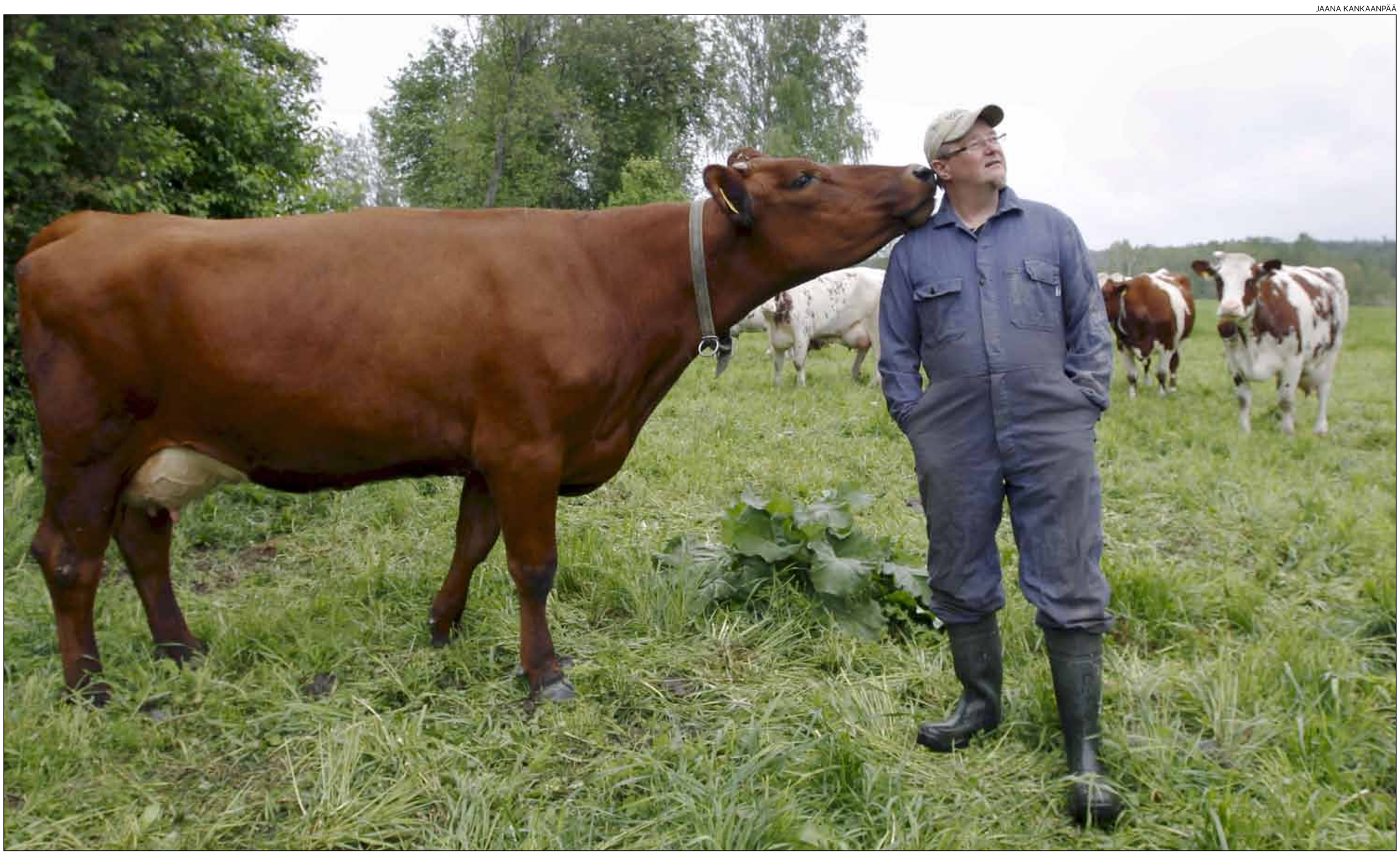

Miehen tuoksu pistää lehmätkin sekaisin, näytelmän Arvia esittävä Hannu Laamanen vitsailee Tuomo ja Mimmo Koukosen lypsykarjatilalla, jossa Laamanen on tuttu lomittaja. Lehmän nimi on Ilotyttö.

Yksinäisen Arvin tarina kumpuaa tilakäynneiltä

Arvin elämästä puuttuu emäntä, mutta treffien sopimisesta ei tahdo tulla mitään. Komedian Miehen tuoksu on kirjoittanut Ristiinan kesäteatterille entinen maatalouslomittaja Tanja Puustinen-Kiljunen.

MIKKELI (MT)

Tanja Puustinen-Kiljunen tuntee näytelmänsä aihepiirin poikkeuksellisen hyvin. Hän kiersi maatiloilla toistakymmentä vuotta maatalouslomittajana, kunnes nivelrikko pakotti sisätöihin.

Tilakäynnit kuuluvat nykyiseenkin työhön Mikkelin kaupungin lomituspalveluohjaajana.

”Halusin kirjoittaa luonnollisesta maalaishenkisestä ihmisestä, joka on vailla kaikkia näitä nykyajan salattujen elämien kieroiluja. Mitä syrjemmälle mennään, sitä mutkattomampia ihmisiä löytyy.”

Näytelmän pääroolissa on sikatilan isäntä Arvi, joka asuu kaksin isänsä kanssa. Arvi on käynyt seitsemän vuotta katsomassa samaa naista paikallisessa pubissa ja miettinyt, miten saisi pyydettyä naista treffeille.

”Kaikki kumpuaa tilakäynneiltä. On yksinäisiä miehiä, joiden harteille vanhemmat ovat sälyttäneet vastuun kotitilasta. Äiti ja isä ovat joillakin tiloilla eläneet hyvin vanhoiksi ja pitäneet ohjia käsissään. Ei ole löytynyt puolisoa, joka olisi heille kelvannut.”

Näytelmän Arvilla ei ole lapsuuden kodista muistikuvaa miehen ja naisen suhteesta. Arvi oli pieni poika, kun äiti kuoli. Siitä huolimatta Arvista saa hyvän ja hellän puolison, Puustinen-Kiljunen sanoo.

Uusi näytelmä on työn alla, Tanja Puustinen-Kiljunen kertoo.

Arvin kaverit ovat kyllästyneet odottamaan, milloin hän saa suunsa auki. Mara ja Roope päättävät ryhtyä jeesaamaan.

Lihaa luitten ympärille

Näytelmä Miehen tuoksu valmistui usean vuoden hiomisen tuloksena. Ensimmäisen version käsikirjoittaja sulloi kaapin pohjalle ajatellen, ettei tästä synny mitään.

”Pikku hiljaa kaivoin tekstit esille ja annoin Ristiinan kesäteatteriin ohjaajaksi silloin tulleen **Anu Hälvän** lukea ne. Tuli paljon korjattavaa ja mietittävää.”

Pelkään tosissani seurauksia, jos lomapäiviä leikataan.

Puustinen-Kiljunen kokosi sinnikkäästi lisää lihaa luitten ympärille ja pyysi matkan varrella teatteri-ihmisiltä palautetta. Lopulta Ristiinan Tuuva-teatterin ohjaaja **Arto Wirta** ilmoitti, että hän haluaa ohjata näytelmän.

Hersyvää valehtelua

Ensimmäisiä omia tekstejä Puustinen-Kiljunen kirjoitteli lukioaikana. Syntyi sketsejä sukulaisten ja ystävien juhliin.

Sysäys näytelmän kirjoittamiseen sai alkunsa, kun hyvä ystävä **Eeva Koskinen** pyysi tekstiä Valehtelun SM-kisoihin. Terveisiä Tallinnasta olikin lajissaan niin hersyvää ilottelua, että esittäjä ylsi hopeasijalle.

Näytelmässä on muutakin kuin huumoria. Vakava pohjavire syntyy yksinäisyydestä ja lapsettomuudesta. Kaksi keskenmenoa kokenut Puustinen-Kiljunen kuvaa myös omakohtaisia tuntoja.

”Jokainen lapsi vie yhden osan sydämestä.”

Sanoittaja ja laulaja

Puustinen-Kiljunen on sanoittanut pääosan näytelmässä kuultavista lauluista, jotka on säveltänyt harmonikkataiteilija **Arto Kivekäs**.

Sanoittaja ei tällä kertaa itse laula esityksessä, vaikka onkin kokenut iskelmälaulaja. Hän ylsi Tangomarkkinoiden semifinaaliin Raisiossa 1996 kappaleella Yön kuningatar. Kesäteatterin lavalla hän laouloi viimeksi Sateen tangon näytelmässä Onnen maa.

Puustinen-Kiljunen lähti mukaan Ristiinan nuorisoseuran Tuuva-teatteriin viime vuosikymmenen alussa. Pääroolissa hänet nähtiin näytelmässä Kaunis Veera vuonna 2006.

Suuren perheen äitinä Puustinen-Kiljunen on onnellinen sujuvasta arjesta. Työnjako toimii.

”Ilman Kimmoa (puoliso **Kimmo Kiljunen**) ei olisi mitään näytelmää tullutkaan. Hän innostaa ja kannustaa kohti omia unelmia.”

Myös vanhimmat lapset tekevät äidin velvoittamina osansa arjen pyörittämisessä.

Duunariperheestä navettatöihin

Puustinen-Kiljunen on duunariperheen tytär, joka valitsi ammattinsa toisin kuin monet muut kaupunkilaisnuoret. Hän mieltyi jo pikkutyttönä lehmiin ja niiden paimentamiseen mummolassa Juvalla.

”Ilmoitin, että minusta tulee maatalouslomittaja. Lomituspalvelu alkoi 70-luvun puolivälissä, ja se oli varmaankin aikuisten puheissa niin iso juttu, että minäkin olin siitä jotain ymmärtänyt.”

Päätös hakeutua maaseutuammattiin kypsyi ylioppilaskeväänä. Hän valmistui yo-maatalousteknikoksi ja täydensi opintoja maatalouskoneasentajan ja varaosamyyjän tutkinnoilla.

Jokunen vuosi vierähti maatalouskoneiden varaosien myyjänä Etukoneella ennen maatalouslomittajaksi ryhtymistä.

Leipätyössään Puustinen-Kiljunen on nähnyt, kuinka tärkeitä henkireikiä lomapäivät ovat niin pariskunnille kuin yksin puurtaville emännille ja isännillekin.

”Pelkään tosissani seurauksia, jos lomitusjärjestelmää tai lomapäiviä leikataan. Maatiloilla liikutaan jo nyt työuupumuksen rajoilla.”

Ensi-ilta jännittää

Puustinen-Kiljunen myöntää, että näytelmän ensi-ilta jännittää. Lippuja on myyty ennakkoon lähes kolme kertaa enemmän kuin yleensä.

Uusi näytelmä on jo työn alla. ”Haaveeni on irrottautua leipätyöstä ja lähteä opiskelemaan kirjoittamista Orivedelle.”

Kysytäänpä vielä näytelmän nimestä. Miltä mies tuoksuu?

”Arvi tuoksuu työlle ja vastuuntunnolle, rehelliselle suomalaiselle miehelle.”

TARJA HALLA

Miehen tuoksu -näytelmän ensi-ilta Ristiinan nuorisoseuran Tuuva-teatterissa 13.7.

Ensimmäinen pääroolі hauskassa porukassa

Harrastajanäyttelijä **Hannu Laamanen** on ensi kertaa kesäteatterin näytelmän pääroolissa. Hän on ammatiltaan maatalouslomittaja ja Miehen tuoksu -näytelmän kirjoittajan **Tanja Puustinen-Kiljusen** työtoveri.

”Tanja kysyi jo silloin kun kirjoitti, että lähdetkö tekemään Arvin roolia. Sanoin, että jos olet jo kirjoittaessa niin ajatellut, en kai minä voi kieltäytyä.”

Näytelmää on harjoiteltu vuoden alusta lähtien kiihtyvällä tahdilla. Viikonlopun viettoa ei tarvitse miettiä, sillä harjoituksia on perjantaina, lauantaina ja sunnuntaina pari kolme tuntia kerrallaan.

Ensi-illan perään esityksiä on luvassa lähes päivittäin reilun parin viikon ajan.

”Ei tarvitse jännittää”

Laamanen myöntää, että harrastukseen uhrataan paljon omaa vapaa-aikaa. Teatteri on kuitenkin antanut paljon.

”En mie osaa köyhästi elää. Meillä on hemmetin hyvä porukka, jonka kanssa on hauska tehdä teatteria. Ei tarvitse jännittää.”

Miehellä on omissa metsissäkin kiinnostavaa tekemistä. Hän piti äskettäin aikuiskoulutusvapaan ja valmistui energiapuun tuottajaksi.

Teatteriharrastus veti mukaansa viime vuosikymmenen alussa, kun Ristiinassa harjoiteltiin näytelmää Pitkäjärveläiset.

”Katsoin Pitkäjärveläiset vähän aikaa sitten televisiosta ja kyllä muistuivat vuorosanat hyvin mieleen.”

Jokainen näyttelijä opettelee vuorosanat omalla tavallaan, Laamanen sanoo.

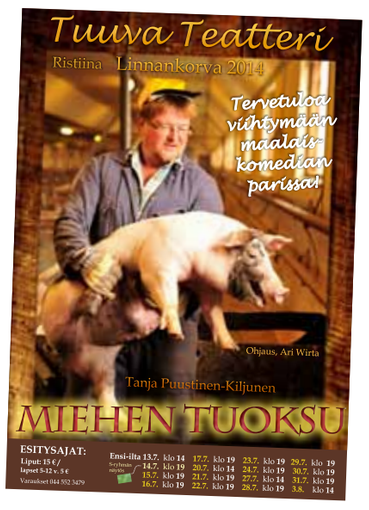

”Toiset lukevat käsikirjoituksen etukäteen ja opiskelevat ulkoa vuorosanansa jo sieltä. Alkuaikoina minäkin kokeilin lukea ja emäntä luki vastarooleja.”

”Itse opin parhaiten tekemällä. Oma repliikki tulee ihan automaattisesti takaraivosta kaverin repliikin perään.”

Tämä menetelmä ei toimi pitkissä monologeissa.

”Silloin pitää vain opetella teksti ulkoa.”

Oma ammatti, elämä ja mielikuvitus ovat Laamasen mukaan apuna roolin sisäistämisessä.

Yksinäisen Arvin kohtalon jakavat hänen mukaansa monet ihmiset maaseudulla, mutta myös kaupungeissa.

”Yksinäisiä voi olla kaupungeissa jopa enemmän kuin maaseudulla.”

Teatteri tulee lähelle

Teatteri tulee kesällä lähelle kaikkia suomalaisia, jopa kotikylään asti. Kesäteattereilla on Teatterin tiedotuskeskuksen mukaan noin 270 ensi-iltaa kesä–elokuussa.

TARJA HALLA